

Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego w klasach IV -VIII

1. Kontrakt między nauczycielem i uczniem

- Ocenianie uczniów na lekcjach języka polskiego dotyczy przyswojonej przez ucznia wiedzy, umiejętności, wysiłku włożonego w przygotowanie pracy i aktywności na lekcjach.
- Uczeń ma obowiązek systematycznego i czynnego uczestnictwa w procesie uczenia się przez cały okres nauki.
- Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, nosić potrzebne przybory oraz odrabiać prace domowe.
- Brak pracy domowej lub nieprzygotowanie się do lekcji uczeń powinien zgłosić nauczycielowi jeszcze przed rozpoczęciem danej lekcji.
- Wszystkie zaległości spowodowane nieprzygotowaniem do lekcji lub nieobecnością ucznia w szkole, ma on obowiązek uzupełnić na następną lekcję, chyba że nauczyciel ustanowi inny termin.
- W ciągu semestru uczeń ma prawo do trzykrotnego zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji, które będzie odnotowane w dzienniku lekcyjnym za pomocą skrótu np. Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak zeszytu przedmiotowego, pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych na lekcję. Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.
- Drobne uchybienia w: odpowiedziach ustnych, pisemnych poprawach sprawdzianów, pracach domowych itp., mogą być odnotowane w dzienniku lekcyjnym za pomocą minusów (cztery minusy = ocena niedostateczna). Aktywność na lekcji jest nagradzana ocenami lub "plusami" (cztery plusy = ocena bardzo dobra). Przez aktywność rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, czynna praca w grupach, wykonywanie dodatkowych zadań.
- Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami ustalonymi w kryteriach oceniania.
- Prace klasowe, sprawdziany, testy, dyktanda są obowiązkowe.
- Prace klasowe, sprawdziany, testy, dyktanda są zapowiadane przez nauczyciela z tygodniowym wyprzedzeniem i podanym zakresem sprawdzanych umiejętności i wiedzy. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać pracy klasowej, sprawdzianu, testu, dyktanda z całą klasą, po powrocie do szkoły ma obowiązek napisania w/w prac w najbliższym terminie - nie dłuższym niż 14 dni.
- Uczeń ma możliwość poprawy pracy klasowej, z której otrzymał ocenę niedostateczną, w terminie nie dłuższym niż 14 dni. W szczególnych przypadkach nauczyciel może określić inny termin (np. z powodu choroby ucznia lub nauczyciela).
- Każdą pracę klasową, sprawdzian, test uczeń może jeden raz poprawić.
- Wszystkie oceny są jawne.
- Kartkówki (15 min.) obejmujące treści kształcenia z trzech ostatnich różnych tematów lekcji nie muszą być zapowiadane i będą pisane jednokrotnie.
- Ocena ze sprawdzianu semestralnego, rocznego nie musi być końcową oceną wystawioną za semestr czy rok szkolny.
- Nauczyciel zastrzega sobie prawo indywidualizacji procesu oceniania ucznia w szczególnych przypadkach.
- Sprawdziany pisemne będą ocenione przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni od ich napisania. W sytuacjach, gdy nauczyciel np. zachoruje lub jest na szkoleniu, termin może ulec zmianie.

19. Ocenione prace klasowe, sprawdziany, testy uczeń ma obowiązek poprawić na lekcji.
20. Nieobecności ucznia na kartkówkach i klasówkach zaznaczane są za pomocą skrótu „nb”.
21. Po dłuższej nieobecności w szkole (powyżej 2 tygodni) uczeń ma prawo nie być oceniany przez tydzień.
22. Przy formułowaniu oceny na zakończenie semestru, roku szkolnego, hierarcha ważności ocen częściowych jest następująca: prace klasowe, kartkówki, dyktanda, odpowiedzi ustne, recytacja, aktywność ucznia, praca domowa, prace długoterminowe.
23. Przy ocenianiu, nauczyciel uwzględnia możliwości intelektualne ucznia.

2. Cele kształcenia i wychowania

Na treści języka polskiego jako przedmiotu nauczania w szkole podstawowej składają się: wiedza o budowie i zasadach funkcjonowania języka ojczystego, podstawowe wiadomości nauki o literaturze oraz wybrane zagadnienia z wiedzy o kulturze. Językowe, literackie i ogólnokulturowe treści nauczania języka polskiego w klasach IV–VIII są podstawowymi czynnikami wielostronnego rozwoju uczniów. Przyczyniają się do przekazania im określonego zasobu informacji, wykształcenia podstawowych umiejętności oraz kształtowania odpowiednich postaw.

Cele kształcenia w zakresie wiedzy:

- przyswojenie systemu podstawowych wiadomości z zakresu teorii literatury, które przygotowują do odbioru, analizy i interpretacji tekstów literackich oraz sprzyjają rozumieniu zjawisk literackich i kulturowych;
- zaznajomienie z wybitnymi utworami pisarzy polskich i obcych oraz przekazaniem najważniejszych informacji o epokach, w których tworzyli;
- przybliżenie roli, jaką odgrywają we współczesnym świecie media, oraz wskazanie sposobów pracy twórcy kultury;
- wyposażenie uczniów w wiadomości o budowie i zasadach funkcjonowania języka jako najważniejszego składnika systemu kultury, środka porozumiewania się, tworzenia literatury pięknej i narzędzia poznania;
- poszerzenie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów;
- zapoznanie z podstawowymi zasadami retoryki, przygotowującymi do spójnego i logicznego wypowiadania się w mowie i w piśmie.

Cele kształcenia w zakresie umiejętności:

- kształcenie umiejętności czytania i rozumienia tekstów kultury przy wykorzystaniu zdobytej wiedzy o literaturze, teatrze, filmie, mediach;
- dostrzeganie i wyjaśnianie wartości tekstów kultury – utworów literackich i informacyjnych, dzieł sztuki malarskiej, teatralnej, filmowej oraz twórczości radiowo-telewizyjnej;
- przygotowanie do świadomego wyboru i indywidualnego wartościowania lektury oraz zjawisk współczesnej kultury;
- zachęcanie do czytania i świadomego odbioru innych tekstów kultury;
- wyrobienie sprawności w posługiwaniu się językiem jako narzędziem komunikacji oraz środkiem formułowania myśli i wyrażania uczuć w mowie i piśmie;
- kształcenie umiejętności sprawnego budowania wypowiedzi ustnych i pisemnych w różnych formach gatunkowych z wykorzystaniem wiedzy o języku;
- rozwijanie sprawności w wygłaszaniu przemówień, konstruowaniu wypowiedzi o charakterze argumentacyjnym, recytacji, doskonalenie dykcji i operowania głosem;
- rozwijanie umiejętności samodzielnego zdobywania wiedzy i korzystania z różnych źródeł informacji oraz selekcjonowania pozyskanych informacji i ich krytycznej oceny.

Cele wychowania w zakresie postaw i wartości:

- systematyczne wzbogacanie osobowości ucznia, wprowadzanie w świat wartości;
- kształtowanie postaw humanistycznych, np. solidarności, tolerancji, współpracy, altruizmu,

- uczciwości, sprawiedliwości, odwagi, empatii, szacunku dla innych ludzi, odpowiedzialności;
- wskazywanie wzorców postępowania;
- budowanie relacji społecznych sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia;
- wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej oraz szacunku dla tradycji;
- rozwijanie motywacji do poznawania kultury własnego regionu oraz dziedzictwanarodowego;
- kształtowanie postawy otwartości wobec innych kultur i szacunku dla ich dorobku;
- wychowanie patriotyczne rozumiane jako budowanie więzi i poczucie dumy ze szkoły, regionu i ojczyzny;
- kształtowanie postaw obywatelskich, wdrażanie do wspólnego działania dla dobru innych, do aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość;
- rozwijanie zainteresowań, rozbudzanie ciekawości wobec świata i kształtowanie otwartej postawy w stosunku do innych ludzi;
- kształcenie takich kompetencji, jak kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość;
- umacnianie świadomości ekologicznej;
- uświadomienie podstaw zdrowego trybu życia;
- rozbudzanie potrzeb czytelniczych i kulturalnych wraz z kształceniem umiejętności ich zaspokajania;
- zachęcanie do współpracy z innymi, wspólnego planowania i organizowania przedsięwzięć oraz podejmowania odpowiedzialności za wykonanie zadań w grupie;
- wdrażanie do samokształcenia, pomoc w odkrywaniu własnych preferencji w zakresie stylu uczenia się;
- kształcenie nawyków systematycznego uczenia, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania;
- przygotowanie do obiektywnego oceniania postaw innych ludzi oraz do samooceny;
- umacnianie poczucia własnej wartości;
- wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i planowaniu dalszej edukacji.

3. Zakładane osiągnięcia uczniów

Zakładane osiągnięcia uczniów wynikają z celów kształcenia i wychowania. Mają pomóc nauczycielom zarówno w planowaniu pracy, jak i w ocenie postępów uczniów. W programie osiągnięcia podzielono na dwa etapy – wskazano je na zakończenie klasy VI oraz klasy VIII.

NA ZAKOŃCZENIE KLASY VI

W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego

Uczeń:

- identyfikuje wypowiedź jako tekst literacki, informacyjny, publicystyczny lub reklamowy,
- określa główny temat utworu literackiego, dzieła sztuki, artykułu prasowego,
- wskazuje główną myśl tekstu,
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost i pośrednio,
- odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od drugorzędnych,
- odróżnia informacje o faktach od opinii,
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst,
- przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia,
- wyraża sąd o postaciach i zdarzeniach,
- wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohatera,
- objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w tekstach,
- odróżnia dialog od monologu, rozumie ich funkcje w utworze,
- omawia elementy świata przedstawionego,
- opowiada o wydarzeniach fabuły oraz ustala kolejność zdarzeń,
- wskazuje wątek główny oraz wątki poboczne,
- charakteryzuje narratora, rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową,
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych oraz określa ich cechy,

- rozpoznaje fikcję literacką, rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne,
- rozpoznaje podstawowe gatunki literackie (baśń, legendę, przypowieść, mit, opowiadanie, nowelę, dziennik, pamiętnik lub powieść),
- rozpoznaje odmiany powieści i opowiadania,
- omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu,
- wyodrębnia obrazy poetyckie w poezji, charakteryzuje podmiot liryczny,
- rozpoznaje w tekście środki stylistyczne (epitet, porównanie, przenośnię, wyrazy dźwiękonaśladowcze, zdrobnienie, zgrubienie, uosobienie, ożywienie, apostrofę, anaforę, pytanie retoryczne, powtórzenie) i określa ich funkcje,
- rozpoznaje elementy rytmizujące wypowiedź, w tym wers, rym, strofę, refren, liczbę sylab w wersie, i rozumie ich funkcję,
- dostrzega relacje między częściami wypowiedzi: wstępem, rozwinięciami zakończeniem,
- dostrzega swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych oraz wskazuje ich cechy charakterystyczne,
- rozpoznaje komiks jako tekst kultury i wskazuje jego cechy charakterystyczne,
- wyodrębnia elementy spektaklu teatralnego oraz dzieła filmowego i telewizyjnego,
- jest świadomym odbiorcą tekstów kultury adresowanych do dzieci i młodzieży.
- rozumie istotę adaptacji utworu literackiego i potrafi porównać ją z oryginałem,
- odczytuje tekst poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, dramę, spektakl teatralny).

W zakresie kształcenia językowego

Uczeń:

- rozumie pojęcia: głoska, litera, sylaba, akcent,
- wyróżnia samogłoski i spółgłoski,
- rozróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne, twarde i miękkie, ustne i nosowe,
- zna i stosuje reguły akcentowania wyrazów,
- rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy,
- rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, liczebniki, zaimki, przysłówki, przyimki, spójniki, partykuły, wykrzykniki i określa ich funkcję,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, tryby i rodzaje,
- odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych,
- rozpoznaje bezosobowe formy czasownika,
- rozumie konstrukcję strony biernej i czynnej czasownika, przekształca konstrukcję strony biernej na czynną i odwrotnie,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki i liczby oraz rozpoznaje rodzaj rzeczownika,
- odmienia przymiotniki przez przypadki, liczby i rodzaje,
- stopniuje przymiotniki i przysłówki oraz używa poprawnych form stopnia równego, wyższego i najwyższego w tworzonych wypowiedziach,
- wyróżnia typy liczebników i zaimków,
- rozpoznaje formy przypadków, liczby, osoby, czasu, trybu i rodzaju gramatycznego czasowników, rzeczowników, przymiotników, liczebników i zaimków,
- oddziela temat fleksyjny od końcówki,
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych,
- rozumie rolę nieodmiennych części mowy w wypowiedzeniach i poprawnie stosuje spójniki i przyimki,
- nazywa części zdania (podmiot, orzeczenie, dopełnienie, przydawka, okolicznik) i rozpoznaje ich funkcje składniowe w wypowiedzeniach,
- określa funkcję wyrazów poza zdaniem, rozumie ich znaczenie i poprawnie stosuje w wypowiedziach,
- rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu,
- rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące, rozumie ich funkcje,
- wie, czym się różni zdanie od równoważnika zdania, i rozumie funkcje tych wypowiedzeń,
- rozróżnia zdania pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte oraz zdania pojedyncze złożone,
- rozpoznaje typy zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie,
- przekształca konstrukcje składniowe, np. zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, zdania w równoważniki zdań i odwrotnie,

- poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne, pisze poprawnie pod względem ortograficznym, stosując wiedzę o wymianie głosek, pisowni wielką i małą literą, pisowni *nie* z różnymi częściami mowy,
- wskazuje główne cechy języka mówionego i języka pisanego,
- posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny,
- identyfikuje tekst jako komunikat, rozróżnia typy komunikatów,
- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi
- dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu wypowiedzi,
- rozróżnia synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, rozumie ich funkcje w tekście stosuje w wypowiedziach,
- rozpoznaje związki frazeologiczne, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach, rozpoznaje słownictwo neutralne i wartościujące, rozumie ich funkcje w tekście,
- zna i stosuje zasady spójności formalnej i semantycznej tekstu,
- używa stylu stosownego do sytuacji komunikacyjnej,
- stosuje zasady etykiety językowej.

W zakresie tworzenia wypowiedzi

Uczeń:

- uczestniczy w rozmowie na zadany temat,
- rozróżnia typy argumentów,
- wskazuje środki perswazji użyte w tekstach, rozumie ich funkcję,
- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji,
- stosuje intonację poprawną ze względu na cel wypowiedzi,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie, opis, list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym,
- tworzy logiczną, semantycznie pełną i uporządkowaną wypowiedź,
- stosuje odpowiednią do danej formy gatunkowej kompozycję i układ graficzny,
- rozumie rolę akapitów w budowaniu wypowiedzi, zna zasady ich budowy i je stosuje,
- dokonuje selekcji informacji,
- tworzy plan odtwórczy i twórczy tekstu,
- redaguje notatki,
- opowiada o przeczytanym tekście,
- rozróżnia współczesne formy komunikatów i odpowiednio się nimi posługuje,
- tworzy opowiadania związane z treścią utworu,
- redaguje scenariusz filmowy na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów,
- wygłasza z pamięci tekst z odpowiednią intonacją, dykcją, właściwym akcentowaniem.

W zakresie samokształcenia

Uczeń:

- doskonali ciche i głośne czytanie,
- zapisuje pozyskane informacje w różnej formie,
- korzysta z informacji zawartych w różnych źródłach,
- gromadzi i selekcjonuje pozyskane informacje, poddaje je krytycznej analizie,
- stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych,
- korzysta ze słowników ogólnych języka polskiego, także specjalnych, oraz słowników terminów literackich,
- efektywnie posługuje się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi i wykorzystuje je do prezentowania własnych zainteresowań.

NA ZAKOŃCZENIE KLASY VIII

Uczeń powinien opanować treści wymagane w klasach IV–VI, a ponadto

W zakresie kształcenia literackiego i kulturowego

Uczeń:

- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu, porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- dostrzega różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa,
- rozróżnia rodzaje i gatunki literackie (w tym pamiętnik, komedię, fraszkę, sonet, pieśń, tren, balladę, epopcję, tragedię),
- rozpoznaje w utworze środki stylistyczne (neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokacja, symbol, alegoria) i określa ich funkcje,
- rozpoznaje gatunki dziennikarskie (reportaż, wywiad, artykuł, felieton) i określa ich podstawowe cechy,
- rozpoznaje w utworach rodzaje komizmu i określa ich funkcje,
- rozpoznaje w tekście ironię i określa jej funkcję,
- określa problematykę egzystencjalną w tekście i poddaje ją refleksji,
- uwzględnia w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty,
- wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze,
- określa wartości etyczne i estetyczne w tekstach kultury,
- recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem,
- interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia),
- znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych.

W zakresie kształcenia językowego

Uczeń:

- zna mechanizm uproszczeń i upodobnień fonetycznych, zaniku dźwięczności w wygłosie i rozumie ich znaczenie dla wymowy i pisowni,
- w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaje formantów i wskazuje ich funkcje w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozróżnia realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu; rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń,
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy,
- rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozróżnia wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- odróżnia mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną odwrotnie,
- rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa, rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu, wyrazy rodzime i zapożyczone,
- zna typy skrótów i skrótowców – określa ich funkcje w tekście,
- rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, używa poprawnie ich form gramatycznych,
- rozumie znaczenie homonimów,
- wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka,
- rozróżnia treść i zakres znaczeniowy wyrazu, rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje podstawowe style funkcjonalne,
- zna zasady grzeczności językowej i stosuje ją w wypowiedziach,
- rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich,
- rozumie, na czym polega błąd językowy,
- wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych,
- poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne, wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna i stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy.

W zakresie tworzenia wypowiedzi

Uczeń:

- tworzy wypowiedź, zachowując zasady kompozycji, budowy akapitu jako spójności myślowej oraz spójności językowej między akapitami,
- redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę,
- wykorzystuje znajomość tezy i hipotezy oraz argumentów przy redagowaniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych,
- odróżnia przykład od argumentu,
- przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego,
- rzeczowo uzasadnia własne zdanie w dyskusji,
- rozpoznaje w wypowiedziach środki perswazji i manipulacji oraz określa ich funkcje,
- zna i stosuje zasady etyki wypowiedzi,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad,
- wykonuje przekształcenia na tekście cudzym: skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje, formułuje pytania do tekstu,
- dokonuje interpretacji głosowej tekstów.

W zakresie samokształcenia

Uczeń:

- korzysta z informacji, respektując prawa autorskie,
- rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania,
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu,
- realizuje projekty edukacyjne,
- przygotowuje prezentacje, wykorzystując technologie multimedialne,
- samodzielnie prezentuje wyniki swojej pracy,
- systematycznie się uczy,
- pogłębia wiedzę przedmiotową poprzez udział w wykładach, konkursach,
- potrafi formułować opinie i rozwija umiejętność krytycznego myślenia.

4. Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć uczniów

Formy sprawdzania osiągnięć uczniów

Ocenianie na II etapie edukacyjnym (w klasach IV–VIII) odbywa się w skali cyfrowej od 1 do 6. W bieżącym ocenianiu dopuszcza się stosowanie ocen cząstkowych, które stanowią część stopnia końcowego określonego w Szkolnym Systemie Oceniania i zostały szczegółowo opisane w Przedmiotowym Systemie Oceniania.

Ocenię podlegają realne osiągnięcia uczniów, czyli aktualny stan wiedzy i umiejętności oraz wkład pracy i postępy w uczeniu się. Zadania zlecane uczniom do realizacji muszą być adekwatne do zdobywanych wiadomości i kształconych kompetencji zapisanych w podstawie programowej, a potem w programie nauczania. Warto określić kryteria oceniania zadania i podać je uczniom.

Każdy test, każdą pracę klasową należy zapowiedzieć co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem i poprzedzić lekcją powtórzeniową. Nauczyciel powinien zwrócić na niej uwagę na te zagadnienia, które będą podstawą sprawdzianu. Prace klasowe, sprawdziany, testy powinny zawierać ćwiczenia reprezentujące różny poziom wymagań. Oznacza to, że poszczególne zadania powinny reprezentować różny stopień trudności i sprawdzać zarówno wiedzę (treści, które należy zapamiętać i zrozumieć), jak i umiejętności. Do każdego testu powinny być dołączone klucze odpowiedzi i kartoteka z kryteriami oceniania, które pomagają nauczycielowi w ocenie pracy oraz w późniejszej analizie wyników ucznia. Po pracy klasowej, sprawdzianie lub teście przewidziana jest lekcja poświęcona ich omówieniu i poprawie. Wszystkie oceny muszą być jawne. Uczeń powinien otrzymać też informację zwrotną z wyszczególnieniem, co zrobił dobrze, a nad czym musi jeszcze popracować, oraz wskazówkami, w jaki sposób może poprawić swoją pracę. Wszystkie zadania, których poziom łatwości nie przekroczy 75 procent, należy ponownie wytłumaczyć. Mogą to zrobić uczniowie, którzy poprawnie wykonali ćwiczenia. Pozostałe zadania, o ile będzie taka potrzeba, należy wyjaśnić indywidualnie.

Wnioski płynące z przeprowadzonej po każdym sprawdzianie analizy jakościowej i ilościowej wyników nauczyciel powinien wykorzystać do modyfikacji planu nauczania –

szczególnie wtedy, kiedy sprawdzian pokazał braki uczniów. Ocenianie to nie tylko przekazywanie informacji o postępach ucznia, lecz także informacja zwrotna dla nauczyciela o efektach jego pracy, o konieczności modyfikacji działań (w razie niepowodzeń uczniów) w zakresie doboru treści, metod i organizacji zajęć. Systematycznej ocenie powinny podlegać różne przejawy aktywności ucznia.

Różne sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów

- recytacja prozy i poezji,
- odpowiedzi ustne,
- prace klasowe,
- sprawdziany,
- kartkówki,
- testy,
- dyktanda,
- prace domowe,
- zadania wykonywane w zeszycie,
- wypowiedzi pisemne na lekcji,
- prace długoterminowe, m.in. projekty, gazetki,
- udział w konkursie klasowym, szkolnym, międzyszkolnym, w przedstawieniu, akademii szkolnej,
- różnorodne działania twórcze, w których uczeń prezentuje swoje pasje i wykorzystuje uzdolnienia.

Kryteria ocen

Ocena końcowa (okresowa) jest wypadkową ocen cząstkowych, które uczeń otrzyma w ciągu roku szkolnego. Powinna uwzględniać również rozwój ucznia. Wynika z zakresu opanowanych umiejętności, zdobytych wiadomości, a także wkładu pracy. Szczegółowe kryteria oceniania wszystkich aktywności uczniów powinny znaleźć się w Przedmiotowym Systemie Oceniania (zgodnym ze Szkolnym Systemem Oceniania). Prezentowane poniżej kryteria ogólne dotyczą oceniania na koniec etapu edukacyjnego.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
- z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznymi interpunkcyjnym,
- odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
- współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,

- aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
- bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
- tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- bierze czynny udział w lekcji,
- wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
- wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
- niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
- rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji
- ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
- pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
- ma kłopoty z techniką czytania,

- nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
- nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
- nie angażuje się w pracę grupy.

5. Ocenianie wg skali procentowej:

100% - 98% - ocena celująca (6)

97% - 86% - ocena bardzo dobra (5)

85% - 69% - ocena dobra (4)

68% - 51% - ocena dostateczna (3)

50% - 31% - ocena dopuszczająca (2)

30% - 0% - ocena niedostateczna (1)

Kartkówki:

100% - ocena celująca

99% - 91% - ocena bardzo dobra

90% - 71% - ocena dobra

70% - 51% - ocena dostateczna

50% - 31% - ocena dopuszczająca

Poniżej 30% - ocena niedostateczna

Ocenianie wg skali procentowej dla ucznia

z dysleksją rozwojową

100% - 96% - ocena celująca

95% - 84% - ocena bardzo dobra

83% - 67% - ocena dobra

66% - 49% - ocena dostateczna

48% - 31% - ocena dopuszczająca

30% - 0% - ocena niedostateczna

Kartkówki- uczeń z dysleksją

100% - ocena celująca

99% - 90% - ocena bardzo dobra

89% - 70% - ocena dobra

69% - 50% - ocena dostateczna

49% - 30% - ocena dopuszczająca

Poniżej 30% - ocena niedostateczna

Dyktanda – tekst ciągi pisany ze sluchu – ocenianie według kryteriów ustalonych przez CKE.

6. Sposób ustalenia oceny śródrocznej i rocznej

Podstawą do wystawienia oceny semestralnej oraz oceny końcowo rocznej z języka polskiego jest średnia ważona obliczona w następujący sposób:

1. Każdej ocenie cząstkowej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę w hierarchii ocen.
2. Średnią ważoną oblicza się jako iloraz.
3. Średniej ważonej przyporządkowuje się ocenę szkolną następująco:

Celująca: 5,7 i powyżej

Bardzo dobra: 4,7 - 5,69

Dobra: 3,7 - 4,69

Dostateczna: 2,7 - 3,69

Dopuszczająca: 1,7 - 2,69

Niedostateczna: poniżej 1,7

4. Formy aktywności i ich waga:

Formy aktywności	Waga
Praca klasowa – wypracowania, dłuższe prace pisemne	6
Sprawdziany, testy	6
Kartkówki, dyktanda	4
Odpowiedź ustna, recytacja poezji, prozy	4
Praca na lekcji, projekty, praca w grupach	4
Zadanie domowe	2
Aktywność	2

Przy zapisie ocen cząstkowych dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-” przyporządkowując im odpowiednie wartości według skali:

Ocena	6	6-	5+	5	5-	4+	4	4-	3+	3	3-	2+	2	2-	1+	1
Wartość	6	5,75	5,5	5	4,75	4,5	4	3,75	3,5	3	2,75	2,5	2	1,75	1,5	1

Schemat wystawiania oceny rocznej.

Stosujemy ten sam sposób i wskaźniki co przy wystawianiu oceny śródrocznej, biorąc średnie arytmetyczne ocen.

1. Ocenę semestralną (końcoworoczną) wystawia się na podstawie ocen uzyskanych w ciągu całego semestru(roku), wylicza się ją wagowo.
2. Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria oceny.
3. Za kartkówki, odpowiedzi ustne, prace domowe –obowiązkowe nie przewiduje się oceny celującej.
4. Za prace domowe nadobowiązkowe o wyższym stopniu trudności (zadania dodatkowe) – uczeń może otrzymać cząstkową ocenę celującą.

7. Uzyskanie rocznej oceny klasyfikacyjnej wyższej niż przewidywana

W celu umożliwienia uczniowi uzyskania wyższej niż przewidywana klasyfikacyjnej oceny śródrocznej i rocznej z

języka polskiego przyjmuje się następujące zasady:

- uzyska co najmniej średnią ocen z semestru: 1,51; 2,51; 3,51; 4,51; 5,51 - napisze sprawdzian obejmujący materiał z danego semestru i uzyska odpowiednią ocenę do poprawianej (jeżeli uczeń poprawia się na ocenę dobrą musi uzyskać ze sprawdzianu co najmniej 69%),
 - uczeń uzyskuje ocenę celującą jeżeli spełnia w/w warunki, może poprawić ocenę jeśli uzyska średnią ocen z przedmiotu 5,51 (postępowanie j.w).
 - przystąpienie do testu sprawdzającego,
 - zadania testowe opracowane przez nauczyciela prowadzącego zajęcia edukacyjne
- z języka polskiego są zróżnicowane zgodnie z kryteriami oceniani przyjętymi na poszczególne poziomy wymagań,
- termin testu sprawdzającego ustala nauczyciel prowadzący zajęcia edukacyjne z języka polskiego, nie później niż dwa tygodnie przed upływem terminu wystawienia oceny semestralnej,
 - test odbywa się jedynie w godzinach pozalekcyjnych,
 - test sprawdzający zawiera pytania zamknięte i otwarte oraz dłużą pracę pisemną,
 - test sprawdzający trwa od 45 minut do 120 minut,
 - ocena uzyskana z testu sprawdzającego jest ostateczna i nie podlega poprawie,
 - jeżeli uczeń uzyska z testu sprawdzającego ocenę o jaką wnioskował traktuje się ją jako ocenę roczną z języka polskiego,
 - jeżeli uczeń nie przystąpi do testu sprawdzającego w wyznaczonym przez nauczyciela terminie, traci możliwość ubiegania się o wyższą niż przewidywana klasyfikacyjną ocenę roczną w jakiegokolwiek innej formie,
 - uczeń nieobecny na teście sprawdzającym z powodu dłuższej choroby lub nieprzewidzianych wypadków losowych, po usprawiedliwieniu nieobecności (zwolnienie lekarskie, zaświadczenie odpowiedniego urzędu) przystępuje do testu w innym terminie, nie później jednak niż na 10 dni przed klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej.

PSO podlega ewaluacji na koniec roku szkolnego oraz na zakończenia każdego cyklu edukacyjnego.

Kryteria oceniania uczniów z dysleksją, dysgrafią i dysortografią

Co to jest dysleksja?

DYSLEKSJA ROZWOJOWA to specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Spowodowane są zaburzeniami niektórych funkcji poznawczych, motorycznych i ich integracji, uwarunkowanymi nieprawidłowym funkcjonowaniem układu nerwowego.

TERMINOLOGIA

Najczęściej stosuje się termin "dysleksja rozwojowa" dla określenia syndromu specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania.

- DYSLEKSJA - specyficzne trudności w czytaniu;
- DYSORTOGRAFIA- specyficzne trudności z opanowaniem poprawnej pisowni (w tym błędy ortograficzne);
- DYSGRAFIA- niski poziom graficzny pisma.

Ocenianie ortografii u dyslektyka

Ogromny wpływ na powodzenia lub niepowodzenia szkolne uczniów ma właściwy sposób oceniania. Szczególną rolę odgrywa to w przypadku uczniów

z dysfunkcjami, gdyż specyfika trudności dyslektycznych może sprawić to, że uczeń zniechęci się do dalszej pracy lub obniży się poczucie jego wartości. Dlatego też w wielu metodycznych podręcznikach można znaleźć informację, aby popełniane przez uczniów dyslektycznych błędy nie były przyczyną obniżenia oceny pracy pisemnej, a dyktanda i ćwiczenia powinno się oceniać jakościowo, stawiając ocenę opisową.

Wskazania do pracy z uczniem dyslektycznym

1. W ocenianiu należy uwzględnić wszystkie czynniki, które wpływają na jakość pracy oraz doceniać nie tylko efekty, ale także wysiłek włożony w naukę.
2. Nie należy odpytywać głośnego czytania przed klasą, jeśli tekst nie został wcześniej przygotowany w domu.
3. Nie należy przyspieszać tempa czytania ani pisania, a w przypadku długich tekstów lektur należy zezwolić na korzystanie z nagrań medialnych.
4. Nie należy omawiać błędów ucznia wobec całej klasy.
5. W pracach pisemnych należy ocenić wartość merytoryczną zadania, kompozycję, spójność, natomiast należy pominąć błędy w zapisie oraz w poprawności ortografii i interpunkcji.
6. W przypadkach dysgrafii można zezwolić uczniowi na pisanie prac kontrolnych lub zadań domowych na komputerze lub maszynie do pisania., a nawet sugerowane jest zastąpienie prac pisemnych odpowiedziami ustnymi.
7. Nie należy porównywać dziecka z innymi- zdolniejszymi uczniami, aby nie zwiększać jego napięcia emocjonalnego.
8. Ustalając ocenę z języka polskiego, trzeba wziąć pod uwagę wszystkie osiągnięcia w zakresie myślenia, wnioskowania, abstrahowania, znajomości treści, korzystania ze słowników (zwłaszcza ortograficznego).
9. Wskazane jest dostosowanie wymagań do faktycznych możliwości dziecka oraz zastosowanie ocen z większą tolerancją.

Kryteria poprawności i oceny pracy uczniów dyslektycznych.

I. Prace literackie z języka polskiego

Kryteria:

1. Zgodność treści wypracowania z tematem.
2. Poprawność materiału rzeczowego.
3. Stopień wyczerpania materiału.
4. Umiejętność podsumowania, wnioskowania, uogólniania.
5. Kompozycja wypracowania (proporcjonalność, spójność, logiczność wyводу, cechy typowe dla żądanej formy).
6. Język i styl:
 - poprawne pod względem znaczeniowym zastosowanie słownictwa, także w związkach frazeologicznych,
 - poprawna odmiana wyrazów, łączenie wyrazów w zdania i zdań pojedynczych w zdania złożone,
 - różnorodność struktur składniowych,
 - trafny dobór środków językowych (m.in. unikanie wulgaryzmów, nieuzasadnionych kolokwializmów, powtórzeń wyrazowych, zbytej skrótowości czy też rozwlekłości wypowiedzi, pustosłowia, mieszanistylów),
 - dostosowanie stylu do sytuacji komunikacyjnej, formy wypowiedzi.

Tego typu prace mogą być napisane na maszynie lub komputerze bądź drukowanymi literami. W wypadku pracy napisanej odręcznie zwracamy uwagę, że estetyka pracy jest istotna, ale nie najważniejsza. Na wysokość oceny nie ma większego wpływu duża liczba popełnionych błędów ortograficznych.

Sprawdzając pracę, nauczyciel powinien w każdej linijce na marginesie zaznaczyć fakt wystąpienia błędów ortograficznych.

Poprawa pracy przez ucznia:

Zadaniem ucznia jest ich odszukanie, poprawienie za pomocą słownika ortograficznego i wyjaśnienie zasad pisowni. Poprawa musi być wykonana piśmem ręcznym. W poprawie należy zwrócić uwagę na czytelność pisma, estetykę pracy oraz zastosowanie wyjaśnianych zasad.

Kryteria ocen

Ocena celująca:

- oryginalne, twórcze ujęcie tematu,
- pełne zrozumienie tematu, bogaty materiał literacki,
- pomysłowy, niestereotypowy, funkcjonalny układ treści,
- zachowanie proporcji między częściami pracy,
- akapity,
- bardzo bogate słownictwo,
- zgodne z normą formy fleksyjne i związki frazeologiczne,

- styl dopasowany do sytuacji komunikacyjnej, formy wypowiedzi,
- język indywidualny.

Ocena bardzo dobra

- zgodność z tematem,
- bogaty materiał rzeczowy,
- prawidłowa, logiczna kompozycja, w miarę oryginalna,
- samodzielność wnioskowania, uogólniania, oceny i sądów,
- proporcjonalność między częściami pracy,
- styl bezbłędny, dopasowany do sytuacji komunikacyjnej,
- bogate, poprawne pod względem znaczeniowym słownictwo i frazeologia,
- zgodne z normą formy fleksyjne i związki frazeologiczne
- akapity,

Ocena dobra

- właściwe zrozumienie i ujęcie tematu,
- dopuszczalne drobne odstępstwa od tematu i nieścisłości merytoryczne,
- w miarę poprawna kompozycja – dopuszczalne niewielkie usterki zapisu,
- styl poprawny, jednorodny,
- zachowane akapity,
- dopuszczalne drobne błędy frazeologiczne, fleksyjne, nieliczne składniowe.

Ocena dostateczna

- poprawne opracowanie tematu, ale niepełne i odtwórcze,
- dopuszczalny jeden poważny błąd merytoryczny,
- liczne błędy w zakresie spójności wypowiedzi, logicznego uporządkowania, ale tekst zrozumiały, myśl przewodnia czytelna,
- ubogie słownictwo, błędy fleksyjne i frazeologiczne,
- brak dbałości o przejrzystość, proporcjonalność kompozycji.

Ocena dopuszczająca

- wyraźnie odtwórczy charakter pracy,

- minimalny zakres i poprawność przywołanego materiału rzeczowego,
- poważne błędy w układzie treści (brak wstępu, proporcji itp.),
- ubogie słownictwo, nieznanostwo znaczeń pewnych wyrazów,
- liczne błędy fleksyjne i frazeologiczne,
- liczne powtarzające się błędy w zakresie budowy zdań, wytyczania ich granic,
- brak akapitów,
- nieprawidłowy dobór środków językowych /wulgaryzmy, kolokwializmy, wielosłowa, pustosłowie, mieszanie stylów/.

Ocena niedostateczna

- praca w ponad 50% nie na temat,
- brak zrozumienia tematu,
- bardzo ubogie słownictwo,
- kompozycja niewłaściwa, chaotyczna,
- liczne, powtarzające się, rażące błędy fleksyjne i frazeologiczne.

II. Sprawdzenie umiejętności z zakresu ortografii i interpunkcji

Do sprawdzania tych umiejętności służą teksty przygotowane specjalnie dla uczniów dyslektycznych. Są to:

- **Zbiorki wyrazów** zawierające trudności ortograficzne, będące przedmiotem dyktanda. Dyslektyk musi wyjaśnić regułę ortograficzną słówwybranych z tekstu pisanego przez kolegów.
- **Pisanie z pamięci tekstu** na podstawie ułożonego pod kontrolą nauczyciela dyktanda.
- **Uzupełnianie luk w tekście dyktanda** – ocenianie ilościowe błędów w zależności od wielkości uzupełnianego tekstu.
- **Ocenianie na lekcji ortograficznej wykonanych przez dyslektyka fiszek i słowniczków z kłopotliwymi wyrazami.**

Pozostali uczniowie wiedzą, że uczeń dyslektyczny musi wykonać dodatkowąpracę, nie ma żadnych przywilejów.

III. Kartkówki, sprawdziany z nauki języka, teorii literatury, znajomości treści lektury, sprawdziany czytania ze zrozumieniem

Uczeń dyslektyczny otrzymuje osobny, gotowy zestaw pytań, dzięki temu ma czas na zastanowienie. Praca oceniana jest na podstawie ogólnych kryteriów. Należy brać pod uwagę błędy ortograficzne (dopuszcza się popełnienie większej liczby błędów ortograficznych w zależności od rodzaju ich popełniania).

IV. Ocena wypowiedzi ustnych

Biorąc pod uwagę fakt, że dyslektycy niechętnie i z wielkim lękiem wypowiadają się na forum klasy, oceny należy dokonywać okazjonalnie, w czasie dłuższych, spontanicznych wypowiedzi.

Nie należy stosować odpytywania prz tablicy.

Kryteria:

- zgodność wypowiedzi z tematem,
- umiejętność porównywania, wnioskowania, oceniania, zestawiania informacji z różnych źródeł.

V. Ocena recytacji utworu poetyckiego lub fragmentu prozy

Uczeń dyslektyczny otrzymuje do pamięciowego opanowania fragment krótszy niż jego koledzy z klasy (do 20 wersów). Decyduje też o tym, czy prezentuje interpretację na forum klasy.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- przedstawia oryginalną, niepowtarzalną interpretację utworu,
- zmienia tempo mówienia, moduluje głos, wprowadza elementy dramy,
- wygłasza tekst bez żadnych pomyłek.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wygłasza tekst prawie bezbłędnie (dopuszczalne 2 pomyłki),
- zwraca uwagę na znaki przestankowe, tempo mówienia, modulację głosu,
- recytując pozostawia miłe wrażenie artystyczne.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wygłasza z pamięci utwór (dopuszczalne 4 pomyłki, które sam naprawia),
- stara się interpretować utwór,
- zwraca uwagę na znaki przestankowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- mechanicznie odtwarza utwór,
- nie próbuje go interpretować,
- popełnia pomyłki, które poprawia nauczyciel.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- wypowiada tekst bez próby interpretacji,
- ma kłopoty z odtwarzaniem utworu z pamięci.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie podjął nawet próby nauczenia się tekstu na pamięć.

(opracowany przez G W O)

TAK

1. Staraj się zrozumieć swego ucznia, jego możliwości i ograniczenia, aby zapobiec pogłębianiu się jego trudności szkolnych i wystąpieniu wtórnych zaburzeń emocjonalnych.
2. Spróbuj jak najwcześniej zaobserwować trudności dziecka, skonsultuj się ze specjalistą.
3. Współpracuj z terapeutą dziecka, jego rodzicami, aby jak najlepiej pomagać.
4. Opracuj program indywidualnych wymagań wobec ucznia, dostosowany do jego możliwości.
5. Bądź życzliwy i wyrozumiały wobec ucznia.

NIE

6. Nie traktuj ucznia jak chorego, kalekiego, niezdolnego, złego lub leniwego.
7. Nie wyśmiewaj ucznia w nadziei, że go to zmobilizuje do pracy.
8. Nie łudź się, że w końcu sam z tego wyrośnie.
9. Nie spodziewaj się, że kłopoty dysleksyka ograniczą się do czytania i pisania oraz skończą się w pierwszych klasach szkoły podstawowej.
10. Nie ograniczaj uczniowi zajęć pozalekcyjnych, aby miał więcej czasu na naukę.

DLA RODZICA

Dyktando w 10 punktach - z komentarzem ortograficznym

Opr.: prof. dr hab. Marta Bogdanowicz

1. Umów się z dzieckiem, że codziennie będziecie robić dyktando obejmujące 3 zdania. Wymyślcie wspólnie nagrodę po każdym tygodniu pracy.
2. Zaznacz w książce dziecka 3 zdania i przeczytaj na głos pierwsze zdanie.
3. Dziecko powtarza zdanie i omawia pisownię każdego wyrazu (podaje zasady pisowni).
4. Dziecko zapisuje zdanie (podobnie postępuje z następnymi zdaniami).
5. Dziecko samodzielnie sprawdza cały napisany tekst.
6. Dorosły sprawdza tekst. Jeżeli znajdzie błędy, podaje ich liczbę.
7. Dziecko ponownie sprawdza tekst z pomocą słownika ortograficznego.
8. Dorosły sprawdza poprawiony tekst. Jeżeli nadal są błędy, wskazuje tekst, z którego dyktował zdania.
9. Dziecko porównuje napisany tekst ze wzorem i ostatecznie poprawia błędy.
10. Dziecko opracowuje błędnie napisane wyrazy (np. podaje zasady pisowni, wyrazy pokrewne, odmienia wyraz przez przypadki, wymienia na inne formy).

Uwagi: Podstawowym założeniem stosowania techniki: dyktando z komentarzem ortograficznym jest przeświadczenie o możliwości utrwalenia zasad pisowni i wytworzenia pełnej świadomości ortograficznej przez przekształcenie się nawyku "głośnego myślenia" - określenia zasad pisowni - w nawyk cichego przypominania ich sobie podczas pisania. Kolejnym zadaniem ćwiczenia jest wytworzenie nawyku dokładnego sprawdzania i poprawiania każdej pracy pisemnej po napisaniu. Dziecko ma prawo do

popęłnienia błędu, ale nie ma prawa pozostawić go bez poprawienia. Warunkiem uzyskania tych efektów jest wykonywanie omawianego ćwiczenia krótko, lecz systematycznie oraz zawarcie umowy z dzieckiem co do czasu pracy (codziennie), liczby dyktowanych zdań (zawsze tej samej) oraz nagrody (po każdym tygodniućwiczeń). W ten sposób dziecko nie będzie usiłowało tych spraw stale z nami negocjować.

Tak więc ćwiczenie "dyktando w 10 - punktach" ma:

1. utrwalić znajomość zasad pisowni,
2. wytworzyć nawyk stałego przywoływania zasad ortograficznych podczas pisania,
3. wytworzyć nawyk stałego sprawdzania napisanego tekstu, a więc poczucie ODPOWIEDZIALNOŚCI za napisany tekst.

Tekst „Dyktanda w 10 punktach” cytujemy ze strony internetowej Polskiego Towarzystwa Dyslektycznego działającego pod patronatem Uniwersytetu Gdańskiego

